THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער זשורנאל
THE HEBREW JOURNAL
M. Clavir, Pres. and Gen. Mgr.
PUBLISHED BY
JOURNAL PRESS, LIMITED

א פאלשער בליק פון אן ארבייטער קערפערשאפט

מיר האבען דערהאלטען דעם לעצטען נומער פון "קענעדיען קאנגרעס דזשוירנאל". דער אפיציעלער ארגאן פון דעם קאנאדער טריידס און לייבאר קאנגרעס, און מיר געפינען דארט אן ארטיקל אונטער'ן קעפעל "דער שטאנדפונקט פון דער קאנאדער ארבייטערשאפט וועגען אימיגראציע, באדעכטיגט".

יעדען איינעם איז היינט גוט באקאנט וואס איז דער שטאנדפונקט פון דער קאנאדער ארגאניזירטער ארבייטערשאפט צו א ברייטער איינוואנדערונג. מער ווי כיי איין געלעגענהייט, איז דער שטאנדפונקט געווען אן אויסגעשפראכען געגנערישער. אבער מיר האבען עס פארשטאנען, אז די דאזיגע געגנערשאפט איז ניט געציעלט געגען א געוויסען קלאס אדער א געוויסער ראסע. נאר געגען יעדען איינעם וואס קומט אהער זוכען ארבייט. און שטופט דערמיט ארויס דעם קאנאדער ארבייטער פון זיינע פאזיציעס.

אין אזא פאל איז עס ניט קיין חידוש פון וואנען דער אימיגראנט קומט, ווייל אלע גלייך זענען די זעלבע קאנקורענטען פון דעם היגען ארבייטער. עס זענען אויך פאראן אנדערע געגנער פון פרייער איינוואנדערונג. דאס זענען אזעלכע וואס שיסען אויס זייערע אלע קיילען בלויז געגען דעם מזרח־אייראפייאישן אימיגראנט. וועלכער ווערט דא באטראכט אלס א ניט־ווינשענסווערטער. דער לעצטער סארט געגנער איז אן ענהארציגער פארשוין ביי וועמען פאלשער פאטריאטיזם רעדט מער ווי לאגיק.

און מיר האבען קיינמאל ניט געוואלט שטעלען אויף דער זעלבער וואג־שאל ביידע סארטען געגנער. מיר האבען ניט געוואלט שטעלען די ארבייטערשאפט אויף דער זעלבער מדרגה מיט יענע בייזווייליגע פארשווינען. וועלכע זוכען בלויז צו אריינברענגען דיסקרימינאציע און רעליגיעזע האס פון איין דענאמינאציע צו א צווייטער. אבער דער לעצטער ארטיקל אין דעם "קענעדיען קאנגרעס דזשוירנאל" האט אונז געוויזען אז מיר זענען געווען ביז איצט גענארט אין אונזער באציאונג צו דער ארגאניזירטער קאנאדער ארבייטערשאפט, וועגען איר שטעלונג צו דער אימיגראציע־פראגע.

אין דעם דאזיגען ארטיקעל ווערט געבראכט אן אויסצוג פון א באריכט וואס איז פארפענטליכט געווארען פון דער קאנאדער סטאטיסטישער ביורא, וועגען "פארברעכער און פארברעכענס אין קאנאדע". דער דאזיגער באריכט איז צוגעפעגשטעלט געווארען פון פראפעסאר וו. בוירטאן הורד, פון דעם ברענדאנער קאלעדזש. זיין באריכט טראגט דעם נאמען "אפשטאמונג, געבוטס־פלאץ, נאציאנאליטעט און שפראכען פון דער קאנאדער באפעלקערונג". און ער זאגט דארט, אז דיאויסלענדער שטעלען צו א גרעסערן פראצענט פארברעכער אין לאנד, אין פארגלייך מיט דער היגער גרויערער באפעלקערונג. ער צייגט אן אז די קאנאדער פעניטענשעריס האבען אין פראפארציע א סך מער אויסלענדער־פארברעכער ווי די קאנאדער געבוירענע.

אויבערפלעכליך קוקט עס ווירקליך אויס אזוי. אבער ווען מען לייענט זיין באריכט, זעהט מען, אז מיט דעם ווארט "אויסלענדער" שטרייכט דער פראפעסאר הויפטזעכליך אונטער צוויי ראסען — איטאליענער און נעגערס. אלע איבעריגע ראסען און רעליגיעס זענען אין דער גאטער געזעץ־לובענדע ווי דער ברייטישער. אזוי צום ביישפיעל רעכענט ער אויס די פאל־גנדע ראסען צווישען די געזעץ־ליבענדע עלעמענטען: אוקראאינער, יאפאנעזער, טשעכאסלאוואקען, סיריער און אנדערע. אט די אויסגערעכענטע ראסען זענען וועניגער פארברעכערישע ווי די ברייטישע אימיגראנטען

דער ארטיקעל א"נ דערמאנטען זשורנאל, וויל דעם דאזיגען פאקט פארהרוקען אן א זייט, און ער שטעלט זיך גאנץ ברייטליך אפ וועגען די איטאליענער און נעגערס, וועלכע זענען פארברעכערישע אויסלענדער. און דערפאר, "ווייל די אויסלענדער זענען פארברעכעריש גענוגענד". איז דער קאנאדער טריידס קאנגרעס, אלס אן ארגאניזירטע ארבייטער קערפערשאפט, געגנעריש צו א ברייטער איינוואנדערונג אין לאנד . . .

דאס איז דאך פונקט דער זעלבער רעאקציאנערער שטאנדפונקט ווי פון יענע מיאוס'ע אימיגראנטען־פרעסער. מיט וועמען מיר האבען פריער גארניט געוואלט פארגלייכען דעם טריידס און לייבאר קאנגרעס. אנשטאדט די געגנערשאפט זאל זיין באזירט, ווי ביז איצט, אויף דעם מאטיוו פון אויס־לענדישער ארבייטער קאנקורענץ, אהן אונטערשיעד פון ראסע אדער אפ־שטאם, זוכט מען גאר "בארעכטיגונגען" וועלכע זענען פאלש און דאריבער ניט אויסגעהאלטען.

סטאלין'ס צייטליכער צוריקגאנג

דער סאוויעטישער דיקטאטאר, דזשאזעף סטאלין, האט איצט געמאכט א שריט צוריק אין זיין קאמף מיט די איבער הונדערט מיליאן פויערים. ער האט זיך אנגעשלאגען אן א שטארק־געמויערטער וואנט, אין זיין פארזוך צו קאלעקטיוויזירן דאס לאנד, און איינפירען אין רוסלאנד דעם אמת'ן קאמוניסטישען גן־עדן.

סוף־כל־סוף האט עס געמוזט קומען צו דעם דאזיגען צוריק־שריט, ווייל די לינקע וועגדונג וואס איז מיט אמאל אנגעהויבען געווארען איז געווען צו שטרענג און צו גרויזאם. אז זי זאל קאנען אויסהאלטען ביז'ן סוף אויב דער שריט צוריק וואס סטאלין האט איצט געמאכט. וואלט ניט געמאכט געווארען אין צייט, וואלט זיין "לינקער קורס", זיכער געבראכט צו א בלוטיגער איבערקערעניש, און אפשר אויך צו א מאנארכיסטישער אויפלעבונג.

סטאלין האט אנגעהייבען א קאמף אויף צוויי פראנטען. קודם כל, זיין קאמף געגען רעליגיע און צווייטענס זיין קאמף געגען די "קולאקען", אבער זיין ערשטער קאמף איז ניט אזוי געפערליך ווי דער צווייטער. די קריסטען האבען שוין אפשר שוה בשוה געמאכט מיט'ן געדאנק צו פארבייטען די קירך אויפ'ן קלוב, אבער דער פויער וועט ניט אזוי שנעל קאנען זיך צוגעוואוינען צום געדאנק, אז די ערד וואס ער האט געירושט פון דור דורות, און אפילו דאס לאנד וואס ער האט דעראבערט זינט נאך דער רעוואלוציע פון די פריצים, — אז דאס דאזיגע לאנד איז ניט זיינס, נאר דער רעגיערונג'ס.

דער רוסישער פויער קאן גאנץ לייכט באגרייפען, ווען יענעמס איז נענומען ווערט אים אנטקעגענגעבען, אבער ווען עס האנדעלט זיך אויף פארקערט, קאן עס זיין מוח ניט באנעמען. און דאריבער האט סטאלין'ס קאלעקטיוויזאציע פלאן געמוזט זיך ענדיגען, אדער עס וועט מוזען זיך ענדיגען, מיט א פיאסקא. דער דאזיגער קאלעקטיוויזאציע פלאן קאן ניט גענומען ווערען מיט שטורם, נאר ביסלאכווייז, מיט דער הילף פון א לאנג־יאריגער דערציאונג.

דער "השיבנו נאזאד" וואס סטאלין האט איצט געמאכט אין זיין "לינקען" פראגראם איז געווען א נויטיגער און א צייטליכער. שפעטער וואלט עס שוין אפשר געבראכט טרויעריגע רעזולטאטען פאר דער באלשעוויסטישער רעוואלוציע אין רוסלאנד. אין זיין ארטיקעל וואס ער האט פארעפענטליכט אין דער רעגיערונגס פרעסע, איז סטאלין מודה, אז דער איצטיגער "לינקער קורס איז אזעק צו ווייט" . . . ער גלויבט אז עס איז נויטיג צו אפלאזען אביסעל די לייצעס, כדי דאס פאלק זאל קאנען אביסעל פרייער אטעמען . . .

— געוויס איז עס נויטיג געווען, אבער דאס וואס אנדערע האבען שוין לאנג געזעהן, האט ער איצט געמוזט צוגעבען, געגען זיין ווילען.

דער רוסישער פויער איז נאך אלץ א ווייכטיגער פאקטאר מיט וועלכען עס מוז זיך רעכענען אפילו אזא אייזערנער דיקטאטאר ווי דזשאזעף סטאלין . . .

ליטעראַרישע נייעס

באַרימטער פּאַבלישער געשטאָרבן

לעצטע וואך איז אין נייוארק געשטארבען דזשארדזש הייוועז פוטאנס, פרעזידענט פון "ג. פ. פוטאנס ענד סאנס", באריטע פאבלישערס. ער איז געשטארבען פון בלוטלאזיגקייט אין עלטער פון 85 יאר. ער איז געווען איינער פון די באריטסטע פאבלישערס אין אמעריקע און האט זיך באזונדערס אויסגעצייכענט מיט זיין קאמף געגען די "פיראטען פון ליטעראטור". און איז געווען דער פאטער פון דעם אינטערנאציאנאלען "קאפירייט סיסטעם" אין אמעריקע.

דער פארשטארבענער איז פיעלע יאהרען געווען דער פרעזידענט פון "דזש. פ. פוטאנ'ס סאנס". באריטע ווערק וועגען היסטאריע און אויטאביאגראפיע. ער איז געווען א מיטארבייטער פון דער "בריטאניקא" און איינער פון די גרינדער פון דער "ניקערבאקער פרעס".

יובילײ פון א אידישן קונסט־היסטאָריקער

בערלין. — די טעג פייערט זיין 160 יעריגען געבורטס טאג דער באקאנטער אידיש־דייטשער קונסט היסטאריקער און טעאטער קריטיקער דר. מאקס אסבארג. דר. אסבארג האט פארעפענטליכט העבער 30 אפהאנדלונגען וועגען פארשידענע קונסט פראבלעמען.

מאקס אסבארג האט זיך לעצטענס שטארק פארענטערעסירט מיט אידישער קונסט און איז פארוואלטונגס מיטגליד פון מוזעאום פאר אידישער קונסט ביי דער בערלינער אידישער קהלה.

ש. דובנאָוס געשיכטע אין דייטש

פראפעסאר ש. דובנאוס "אידישע געשיכטע" אין 10 בענדער איז איבערזעצט געווארען אין דייטש דורך א. שטיינבערג פון היידעלבערג. די ארויסגעבער האבען לכתחילה אויסגערעכענט אויף 3 טויזענט עקזעמפלארען, פאקטיש אבער זענען פארשפרייט געווארען 9טויזענט עקזעמפלארען, דאס באדייט אן אויסערגעוועהנליכער ערפאלג.

איצט ארבייט א. שטיינבערג אויף א קורצער אידישער געשיכטע אין דייטש, לויט ש. דובנאוס אין דריי בענדער, ספעציעל פאר דער יוגענט, לויט'ן מוסטער פון דובנאוס'ס רוסישער דריי בענדיגער אידישער געשיכטע פאר דער שול־יוגענט.

די גרעסטע שרייבער־קאריערע זינט די וועלט שטייט

זינט די וועלט שטייט איז נאך קיין שרייבער נישט אזוי גיך באריטם און רייך געווארען, ווי שעריף. דער מחבר פון "סוף פון דער וואנדערונג" (דזשאירני'ס ענד), דעם ענגלישען קריגס שטיק, וואס נעמט איצט איין אין א גיכען טעמפא די וועלט. רעמארקען האט שעריף שוין לאנג געשטעלט אין שאטען — ער גייט דאך שוין מיט דריי וועגען איבער דער וועלט: בינע, בוך, פילם. רעמארק גייט אויף איין וועג דערווייל: בוך. דא נישט לאנג האט מען אין ענגלאנד געוואלט געבען דורך ראדיא א פראגמענט פון שעריפ'ס ווערק און דער צענזאר האט זיך גאנץ באשיידען געווענדעט מיט דער ביטע צום מחבר. אז ער זאל איהם דערלייבען צו שטרייכען עטליכע צו־גראבע ווערטער פון דעם "סוף פון דער וואנדערונג". שעריף האט געענטפערט: "וואס קען איך דע מעהר אייך זאגען, ווי פייפען אויף אייך?" דער צענזאר האט פארשטאנען דעם קאפוליער אנצוהערעניש און דאס ווערק איז געגאנגען אין ראדיא מיט אלע ווערטער ווי דער מחבר האט עס געהאט. אבער דאס איז נאך נישט אלץ. אין ענגלאנד איז דאס דער גרעסטער כבוד פאר א מחבר ווען דער קעניג קומט אין טעאטער, ווע מען שפילט זיין שטיק. צו שעריפ'ס שטיק איז געקומען דער קעניג מיט דער קעניגין. און האבען אפילו איינגעלאדע שעריפ'ן צו זיך אין דער לאזשע און מיט איהם גערעדט אפשר א פערטעל שעה. און דאס פארגאפטע פובליקום האט געדולדיג געווארט און נישט קיין פאראיבעל געהאט אויף דער צו־לאנגער פויזע. אדרבא, מען האט אפילו געזעהן, ווי דער קעניג האט א גלעט געטאן דעם מחבר וואס האט אזוי פיין באשריבען די מלחמה.... אבער אזוי ווי שעריף איז פריער געווען אן אנענט האט ער איצט באשלאסען צו מאכען קאריערע ביי זיך אליין און פון אן אנענט ווערט ער אין איין נאכט געווארען א דירעקטאר — דער גענעראל־דירעקטאר פון שעריף־געזעלשאפט, וואס פארנעמט זיך מיט דער עקספלואטאציע פון די שעריף־ניטער, נאפט־פעלדער. מעג מען עקספלואטירען און כבוד נישט? דאס איז ניט קיין וויץ, נאר טאקע א פאקט

אנדערע זאגען, אז דאס איז נישט דער "סוף" פון דער וואנדערונג". נאר ערשט איהר אנהויב.... מען וועט לעבען געזעהן מען.

אין דער וועלט פון געשעפט און פינאנץ

ווען ווייזען די עסטימייטס וועלכע זענען אריינגעבראכט געווארען אין פארלאמענט, די הוצאות פון דער קענעדער רעגיערונג ווערען דאס יאהר פארקלענערט מיט פינף מיליאן דאלאר, בלויז 399 מיליאן דאלאר ווערט די רעגיערונג אויסגעבען, וועלכע ווירקונג וועט עס האבען אויפ'ן בודזשעט? וועט דעם נייעם פינאנץ מיניסטער געלינגען צו געווינען דעם ציטרויען פון פאלק?

פון אריה פאש

צוליעב דעם וואס די דעבאטען אין בער דער טראהן רעדע האבען זיך אזוי שנעל געענדיגט, זענען לעצטע וואך אין פארלאמענט אריינגעבראכט געווארען די "עסטימייטס".

עסטימייטס, זיינען אלע מאהל די פאראויסזאגער פון דעם בודזשעט, ווייל איינענטליך איז דאך דאס א טייל פון בודזשעט. די עסטימייטס גיט אריין די רעגיערונג צו ווייזען וויפיעל געלט זי דארף האבען אויף אויסגאבען אין דעם קומענדען פינאנציעלען יאהר, און ווען דער פארלאמענט באשטעטיגט די אויסגאבען קומט דאן דער פינאנץ מיניסטער מיט זיין בודזשעט אין וועלכען ער ווייזט אן פון וועלכע קוועלען די רעגיערונג האט בדעה צו באקומען די נויטיגע סומע אויף די הוצאות.

מעהר ווי וועלכען עס איז פריהער יאהרען געווען דער פרעזידענט פון "דזש. פ. פוטאנ'ס סאנס", באריטע ווערק וועגען היסטאריע און אויטאביאגראפיע. ער איז געווען א מיטארבייטער פון דער "בריטאניקא" און איינער פון די גרינדער פון דער "ניקערבאקער פרעס".

יובילײ פון א אידישן קונסט־היסטאָריקער

בערלין. — די טעג פייערט זיין 160 יעריגען געבורטס טאג דער באקאנטער אידיש־דייטשער קונסט היסטאריקער און טעאטער קריטיקער דר. מאקס אסבארג. דר. אסבארג האט פארעפענטליכט העבער 30 אפהאנדלונגען וועגען פארשידענע קונסט פראבלעמען.

מאקס אסבארג האט זיך לעצטענס שטארק פארענטערעסירט מיט אידישער קונסט און איז פארוואלטונגס מיטגליד פון מוזעאום פאר אידישער קונסט ביי דער בערלינער אידישער קהלה.

ש. דובנאָוס געשיכטע אין דייטש

פראפעסאר ש. דובנאוס "אידישע געשיכטע" אין 10 בענדער איז איבערזעצט געווארען אין דייטש דורך א. שטיינבערג פון היידעלבערג. די ארויסגעבער האבען לכתחילה אויסגערעכענט אויף 3 טויזענט עקזעמפלארען, פאקטיש אבער זענען פארשפרייט געווארען 9טויזענט עקזעמפלארען, דאס באדייט אן אויסערגעוועהנליכער ערפאלג.

איצט ארבייט א. שטיינבערג אויף א קורצער אידישער געשיכטע אין דייטש, לויט ש. דובנאוס אין דריי בענדער, ספעציעל פאר דער יוגענט, לויט'ן מוסטער פון דובנאוס'ס רוסישער דריי בענדיגער אידישער געשיכטע פאר דער שול־יוגענט.

די גרעסטע שרייבער־קאריערע זינט די וועלט שטייט

זינט די וועלט שטייט איז נאך קיין שרייבער נישט אזוי גיך באריטם און רייך געווארען, ווי שעריף. דער מחבר פון "סוף פון דער וואנדערונג" (דזשאירני'ס ענד), דעם ענגלישען קריגס שטיק, וואס נעמט איצט איין אין א גיכען טעמפא די וועלט. רעמארקען האט שעריף שוין לאנג געשטעלט אין שאטען — ער גייט דאך שוין מיט דריי וועגען איבער דער וועלט: בינע, בוך, פילם. רעמארק גייט אויף איין וועג דערווייל: בוך. דא נישט לאנג האט מען אין ענגלאנד געוואלט געבען דורך ראדיא א פראגמענט פון שעריפ'ס ווערק און דער צענזאר האט זיך גאנץ באשיידען געווענדעט מיט דער ביטע צום מחבר. אז ער זאל איהם דערלייבען צו שטרייכען עטליכע צו־גראבע ווערטער פון דעם "סוף פון דער וואנדערונג". שעריף האט געענטפערט: "וואס קען איך דע מעהר אייך זאגען, ווי פייפען אויף אייך?" דער צענזאר האט פארשטאנען דעם קאפוליער אנצוהערעניש און דאס ווערק איז געגאנגען אין ראדיא מיט אלע ווערטער ווי דער מחבר האט עס געהאט. אבער דאס איז נאך נישט אלץ. אין ענגלאנד איז דאס דער גרעסטער כבוד פאר א מחבר ווען דער קעניג קומט אין טעאטער, ווע מען שפילט זיין שטיק. צו שעריפ'ס שטיק איז געקומען דער קעניג מיט דער קעניגין. און האבען אפילו איינגעלאדע שעריפ'ן צו זיך אין דער לאזשע און מיט איהם גערעדט אפשר א פערטעל שעה. און דאס פארגאפטע פובליקום האט געדולדיג געווארט און נישט קיין פאראיבעל געהאט אויף דער צו־לאנגער פויזע. אדרבא, מען האט אפילו געזעהן, ווי דער קעניג האט א גלעט געטאן דעם מחבר וואס האט אזוי פיין באשריבען די מלחמה.... אבער אזוי ווי שעריף איז פריער געווען אן אנענט האט ער איצט באשלאסען צו מאכען קאריערע ביי זיך אליין און פון אן אנענט ווערט ער אין איין נאכט געווארען א דירעקטאר — דער גענעראל־דירעקטאר פון שעריף־געזעלשאפט, וואס פארנעמט זיך מיט דער עקספלואטאציע פון די שעריף־ניטער, נאפט־פעלדער. מעג מען עקספלואטירען און כבוד נישט? דאס איז ניט קיין וויץ, נאר טאקע א פאקט

אנדערע זאגען, אז דאס איז נישט דער "סוף" פון דער וואנדערונג". נאר ערשט איהר אנהויב.... מען וועט לעבען געזעהן מען זעהן.

ערינערונגען וועגען לעניז און טראצקי

פון געוועזענעם סאוויעטישען יוסטיץ מיניסטער דר. י. נ. שטיינבערג.

ציהען וועלכע עס איז שלוסען, דאן קען מען דערוואַרטען נאך ניט קיין קליינע אי־בערראשונג, ווייל אלע סמנים ווייזען אז דער יעצטיגער פינאנץ מיניסטער וועט זיך אליין איבערשטייגען, און וועט זיך ניט נאר ניט דארפען שעהמען פאר זיינע פאר־גענגענע נאר וועט אויך "דעליווערען די גודס".

צום אלעם ערשטען איז פון די עס־טימייטס צו באמערקען אז די אויסגאבען פון דער רעגיערונג ווערען פארקלענערט דעם קומענדען פינאנציעלען יאהר וועל־כער איז פון אפריל דעם ערשטען 1930 ביז מערץ דעם 31־טען 1931 מיט פולע פינף מיליאן דאלאר.

די אויסגאבען לעצטעס יאהר זענען געווען 404 מיליאן דאלאר און דאס יאהר בלויז 399 מיליאן דאלאר. עס איז דערי־בער נאנץ פארשטענדליך אז דער פינאנץ מיניסטער מאנופילירט צו פארלייכטערען די שטייערען מיט פונקט אזא סומע מיט וועלכע די אויסגאבען זיינען פארקלענערט געווארען אין פיליכט נאך מעהר.

עס איז דעריבער קלאהר אז דער קו־מענדער בודזשעט וועט זיין אזעלכער וועלכער וועט מאכען א רושם אין לאנד.

נאנץ גרויסע שטייערען ליגען אויפ'ן קענעדער פאלק, דירעקטע אין אונדירעק־טע זיין דער לעצטער וועלט מלחמה. דער עקסיץ טעקס און דער סיילס טעקס זענען צוויי פראדוקטען פון דער מלחמה און עס איז שוין לאנג צייט געווען זיי זאלען אפ־געשאפט ווערען. אין די לעצטע דריי יאהר זענען די דאזיגע שטייערען באדייטענד פארקלענערט געווארען, אבער אויף זיין לעצטען טעמפ־קינג געגעבען אנצוהערען איז פאר מייער מיליאן דאלאר איז פאר'ן פאסטעל סטייטשאן "אייטש".

פאר אוויאציע אין קענעדע ווערט באשטימט א סומע פון איבער זיבען מיליאן דאלאר.

פאר פענסיע צו די סאלדאטען פון דער לעצטער וועלט מלחמה 42 מיליאן דאלאר.

אייזענבאהנען און קאנאלען איבער 16 מיליאן דאלאר, און עהנליכע אויס־גאבען.

באטראכט מען די דאזיגע עסטי־מייטס זעהט מען וואוהין זיי ציעלען. מעהר געלט פאר פאלקס אונטערנעהמונ־גען און ארבייט. מעהר געלט פאר פענ־סיע. מעהר געלט פאר קאנאלען, ברייקען, און וואסער־ווענען.

עס איז דעריבער קיין צווייפעל ניט אז ווען דער פינאנץ מיניסטער וועט קו־מען מיט זיין בודזשעט לויט די פארקלע־נערטע עסטימייטס וועט ער קענען פאר־לייכטערען ניט נאר דעם איינקונפט־שטייער, פון מענשען וועלכע פארדיענען ניט קיין סך, נאר אויך די שטייערען וועל־כע דאס פאלק באצאהלט אויף לעבענס־נויטווענדיגקייט.

מיט א בודזשעט וועלכער באצוועקט צו פארלייכטערען די משא פון פאלק איז אלע מאל גוט צו קומען, מען ווערט דער־מיט פאפולער, אם בעסטען איז אבער צו קומען מיט אזא בודזשעט פאר וואהלען, ניט נאר ווערט די רעגיערונג פאפולער צווישען פאלק, נאר עס העלפט אויך צו באקומען שטימען.

די צייט איז יעצט ניט קיין איבע־ריג גוטע אין קענעדע, אזא צייט איז זעהר ניט קיין גינסטיגע פאר וואהלען, ווייל דאס פאלק איז גענוגיג צו באשולדיגען די רעגיערונג אין דער שלעכטער צייט, דאס פאלק האט אלע מאל ליעב צו געפינען עמיצען אויף וועמען די שולד ארויפצוא־ווארפען. האנאריבעל דאונינג וועט דערי־בער מוזען זיין דער יעניגער וועלכער וועט מיט זיין בודזשעט מוזען געווינען דעם צוטרוען פון פאלק פאר דער ליבעראלער אויסגעגעבען אין טאראנטא. אין פאר פארטיי, און ווי עס וועט אויס וועט עס שטייערען וועלען באדייטענד פארקלע־נערט ווערען דאס יאהר, און דער נייער פינאנץ מיניסטער וועט די דאזיגע ארבייט דארפען טאן.

נעהמענדיג אין אכט אז די עסטי־מייטס זענען די שוואלבען פון דעם בור־דזשעט, און אז דער בודזשעט וועט זיין א וואהלען בודזשעט איז ווערט צו באמער־קען אז די עסטימייטס זענען געציעלט אין דער דאזיגער ריכטונג.

אין די עסטימייטס זענען באדיי־טענד פארקלענערט געווארען די אויסגאב־בען צוצוציהען אימיגראנטען אין קענעדע דאס הייסט פאר קאלאניזאציע און אנר־קולטור דעפארטמענטס און זיינען באדיי־טענד פארגרעסערט געווארען אויף פאלקס ארבייט און אונטערנעהמונגען.

א דאנק דעם וואס אין די לעצטע יאהרען איז דער נאציאנאלער חוב פאר־קלענערט געווארען וועט דאס יאהר א קלענערע סומע באשטימט ווערען צו צאהלען פראצענטן. אלע מאהל געהט אוועק א פולער דריטעל פון גאנצען בודזשעט צו באצאהלען פראצענטן אויפ'ן נאציאנאלען חוב, דאס יאהר איז די פארקלענערטע סו־מע אמת ניט קיין זעהר גרויסע אבער דאך א באדייטענדע.

אויף פאלקס ארבייט ווערט באר־שטימט א סומע פון איבער 25 מיליאן דאלאר, אין דער דאזיגער סומע איז 400 טויזענט דאלאר באשטימט פאר'ן טערמי־נאל אין מאנטרעאל און 1,590,000 דאל־לאר פאר טאראנטא. נעהמענדיג אין אכט אז טאראנטא האט ניט אפילו קיין איין מיט זיין בודזשעט מוזען געווינען דעם צוטרוען פון פאלק פאר דער ליבעראלער אויסגעגעבען אין טאראנטא. גרויסע סומע אויסגעגעבען אין טאראנטא. אנדערהאלבען מיליאן דאלאר איז פאר פארטיי, און ווי עס וויזט אויס וועט עס דער נייער קאסטאם הויז און 90 טויזענט איהם געלינגען.

דער געוועזענער יוסטיץ קאמי־סאר אין דער דאמאוויטען רעגיערונג דר. י. נ. שטיינבערג, ווייל איצט, אין פוי־לען און טרעט ארויס אויף אידישע פאר־זאמלונגען מיט רעפעראטען וועגען סא־וועטען רוסלאנד, אין איינעם פון זיינע רעפעראטען האט ער איבערגעגעבען פאל־גענדע אינטערעסאנטע עפיזאדען פון זיין צוואמענארבייט מיט לענינען, טראצקין און אנדערע סאוויעטישע פיהרער.

אפיציעל זענען די פאלקס קאמיסא־רען געווען אויטאנאם און אונאבהענגיג אין זייערע האנדלונגען. פאקטיש האבען זיי אבער אהן לענינס הסכמה אין אונ־טערשריפט, נאר ניט געקאנט עפעס טהון אויף אייגענער פאראנטווארטליכקייט.

באזונדערס אבהענגיג פון לענינען איז געווען דער קאמיסאריאט פאר יוס־טיץ.

דעם קאמיסאריאט פון יוסטיץ האט לענין באטראכט ווי אן איבערבלייבעכע פון דער אלטער וועלט. יוסטיץ — דאס איז עפעס ביזראקראטיע. — איז געווען לענינס מיינונג.

דעם יוסטיץ־קאמיסאריאט האט ער ערייבער געדולדעט ווי א שטיף קינד אין זיהם בלויז טאלערירט ווי א מוז.

ניט צופעליג האט איהם דערייבער לענין אוועקגעגעבען דעם עס־ערישען אפארשטעהער.

דערפאר האט לענין געהאט צוטרוי צום קאמיסאריאט פון דער "טשעקא" מיט וועלכען עס האט אנגעפיהרט דזשערדזשינ־סקי און האט איהם געשאנקען אונאבהענ־יגקייט.

דזשערדזשינסקי האט דאס אפגע־שאצט און ער האט זיך דעריבער געהאלט־טען פארן שומר פון דער רעוואלוציע און דערמיט ערקלערט זיך אויך זיין האר־טייט און שארפקייט. מחמת ער איז געווען ויכער, אז אויב עס וועט חלילה וחס עפעס פאסירען ניט לויט די רעוואלוציאנערע געזעצען, וועט דאס פאלען אויף זיין גע־וויסען און אחריות.

ער האט דעריבער געקוקט אויף זיך גופא ווי אויפ'ן געוויסען פון דער רעוואָ־לוציע און איז געווען פאנאטיש שטרענג.

אבער כל זמן אין דער טשעקא זע־נען געזעסען די עס־ערען, האט דזשער־דזשינסקי זיך געפיהלט געהאמעוועט, ווייל די לינקע עס־ערען פלעגען אין דער טשע־קא קאלעגיע ניט תמיד הויבען די הענט פאר טויט־שטראף.

לויט די סאוויעטישע געזעצען האט א טויט־שטראף אורטייל געמוזט ארויס־טראגען ווערען אינגשטימיג. אין דער קאָ־לעגע זענען אבער פון 5 מיטגלידער צוויי געווען לינקע עס־ערען און די לעצטע האָ־בען גאנץ אפט זיך אפגעהאלטען פון שטי־מען פאר א טויט אורטייל.

דזשערדזשינסקי איז געווען איבער־צייגט, אז דאס שטערט א סך דעם קאמף מיט דער קאנטר־רעוואלוציע.

דערפאר, ווען די לינקע עס־ערען האָ־בען איבערגעריסען מיט דער סאוועטען־רעגיערונג האט דזשערדזשינסקי באקומען פריע הענט אין זיין קאמף מיט דער קאנטר־רעוואלוציע אויף דעם אופן, ווי ער האט פארשטאנען.

ניט קיין קלענערען צוטרוי ווי דזשע־זשינסקין האט לענין געשאנקען דעם פאלקס־קאמיסאר פאר קריענס ענינים לעוו טראצקין.

טראצקי האט געמעגט טאן אלץ, וואס ער האט געפונען פאר נויטיג צו יעדער צייט אין אין יעדען ארט, ניט דארפענדיג אָנקומען יעדעס מאל צו לענינס אונטער־שריפט.

האָבען טאקע טראצקין מיקנא געווען א סך אנדערע סאוויעטישע פיהרער און טראצקי האט זיך ניט אומזיסט פארשאפט שונאים אפילו צווישען די קאָמוניסטען וועלכע פלעגען ניט זעלטען שיקען פראָ־טעסטען געגען טראצקיס אפט צו שארפע און צו שטרענגע באפעהלען.

אבער זיי האבען געגען איהם גאר־נישט ניט געקענט טאן. ער איז געווען קריעגס קאמיסאר, ער האט געהאט די רויטע ארמיי אויף זיין צד און אין לאנד איז נאך דערצו דאן אנגענאגען א ביר־גער־קריעג מיט די ווייסע מיליטער טיי־לען.

איינמאל איז אָנגעקומען אפילו א מסירה אויף טראצקין פון א געוויסער מי־ליטערישער אפטיילונג, אז טראצקי פאר־פאלגט אפילו די קאָמוניסטען אין דער מיליטער קאמאנדע.

אבער טראצקי האט זיך ווייטער גע־טאן דאס זייניגע.

ער איז געווען אונבאריהרליך ווי א פעלז.

אזוי לאנג בין די קייט, מיט וועל־כער ער איז געווען אזוי הארט לגבי אנ־דערע, האט זיך מיט'ן צווייטען עק אפגע־שלאגען אויף זיינע אייגענע פלייצעס.

און איצט ווען מען הערט טראצקיס טענות, אז מען האט איהם אפגעשטופּט און אזוי ווייטער, קומען זיי פשוט אויס — מיינט שטיינבערג — קאָמיש, מחמת שטייערען וועלען באדייטענד פארקלע־נערט ווערען דאס יאהר, און דער נייער פינאנץ מיניסטער וועט די דאזיגע ארבייט דארפען טאן.

נעהמענדיג אין אכט אז די עסטי־מייטס זענען די שוואלבען פון דעם בור־דזשעט, און אז דער בודזשעט וועט זיין א וואהלען בודזשעט איז ווערט צו באמער־קען אז די עסטימייטס זענען געציעלט אין דער דאזיגער ריכטונג.

אין די עסטימייטס זענען באדיי־טענד פארקלענערט געווארען די אויסגאב־בען צוצוציהען אימיגראנטען אין קענעדע דאס הייסט פאר קאָלאָניזאציע און אנר־קולטור דעפארטמענטס און זיינען באדיי־טענד פארגרעסערט געווארען אויף פאלקס ארבייט און אונטערנעהמונגען.

מיט א בודזשעט וועלכער באצוועקט צו פארלייכטערען די משא פון פאלק איז אלע מאל גוט צו קומען, מען ווערט דער־מיט פאפולער, אם בעסטען איז אבער צו קומען מיט אזא בודזשעט פאר וואהלען, ניט נאר ווערט די רעגיערונג פאפולער צווישען פאלק, נאר עס העלפט אויך צו באקומען שטימען.

די צייט איז יעצט ניט קיין איבע־ריג גוטע אין קענעדע, אזא צייט איז זעהר ניט קיין גינסטיגע פאר וואהלען, ווייל דאס פאלק איז גענוגיג צו באשולדיגען די רעגיערונג אין דער שלעכטער צייט, דאס פאלק האט אלע מאל ליעב צו געפינען עמיצען אויף וועמען די שולד ארויפצוא־ווארפען. האנאריבעל דאונינג וועט דערי־בער מוזען זיין דער יעניגער וועלכער וועט מיט זיין בודזשעט מוזען געווינען דעם צוטרוען פון פאלק פאר דער ליבעראלער אין טאראנטא. אין פאר פארטיי, און ווי עס וויזט אויס וועט עס

ליטעראַרישע נייעס

באַרימטער פּאַבלישער געשטאָרבן

לעצטע וואך איז אין נייוארק געשטארבען דזשארדזש הייוועז פוטאנס, פרעזידענט פון "ג. פ. פוטאנס ענד סאנס", באריטע פאבלישערס. ער איז געשטארבען פון בלוטלאזיגקייט אין עלטער פון 85 יאר. ער איז געווען איינער פון די באריטסטע פאבלישערס אין אמעריקע און האט זיך באזונדערס אויסגעצייכענט מיט זיין קאמף געגען די "פיראטען פון ליטעראטור". און איז געווען דער פאטער פון דעם אינטערנאציאנאלען "קאפיריייט סיסטעם" אין אמעריקע.

דער פארשטארבענער איז פיעלע יאהרען געווען דער פרעזידענט פון "דזש. פ. פוטאנ'ס סאנס". באריטע ווערק וועגען היסטאריע און אויטאביאגראפיע. ער איז געווען א מיטארבייטער פון דער "בריטאניקא" און איינער פון די גרינדער פון דער "ניקערבאקער פרעס".

יובילײ פון א אידישן קונסט־היסטאָריקער

בערלין. — די טעג פייערט זיין 160 יעריגען געבורטס טאג דער באקאנטער אידיש־דייטשער קונסט היסטאריקער און טעאטער קריטיקער דר. מאקס אסבארג. דר. אסבארג האט פארעפענטליכט העבער 30 אפהאנדלונגען וועגען פארשידענע קונסט פראבלעמען.

מאקס אסבארג האט זיך לעצטענס שטארק פארענטערעסירט מיט אידישער קונסט און איז פארוואלטונגס מיטגליד פון מוזעאום פאר אידישער קונסט ביי דער בערלינער אידישער קהלה.

ש. דובנאָוס געשיכטע אין דייטש

פראפעסאר ש. דובנאוס "אידישע געשיכטע" אין 10 בענדער איז איבערזעצט געווארען אין דייטש דורך א. שטיינבערג פון היידעלבערג. די ארויסגעבער האבען לכתחילה אויסגערעכענט אויף 3 טויזענט עקזעמפלארען, פאקטיש אבער זענען פארשפרייט געווארען 9טויזענט עקזעמפלארען,